

U 8-ni str. 120. Ciena 30 novč. U tem svezku nahaja se kratek potopis po Primorskem i Krasu.

* Rječnik lječnikoga nazivlja. Sastavio dr. Iv. Dežman. Troškom jug. akademije u Zagrebu 1868 kod Ant. Jakića. U 8-ni str. 142. Ciena 1 for. 50 novč.

* Istočno pitanje i Hrvati. Historično-prava razprava. Spisao Evgenij Kvaternik. Strana druga. U Zagrebu 1868. Na prodaji u knjižari Svetozara Galca. U 8-ni str. 180. Ciena 80 novč.

* Psalmi Davidovi, prevedene u slogu narodnih pjesama pjesnikom Nedjeljka g. Ogn. Utješeno- vićem. Razpisana je na ovo knjigo predplata. Tko mu (Wien, Alsergrund, Berggasse br. 4) pošalje 1 for. do konca kol., dobije liepu knjigu od 17 tab.

* Do 60 rukopisa injekoliko desetina od- lomaka dobio je akademik Sreznjevski od A. Hilfer- dinga, što ih je ovaj skupio po naših krajevih; zname- niti su rukopisi po tom, što su mnogi iz 13 i 14 vieka, a neki spadaju u književnost Bosne.

Bugarsko.

U Carigradu izišle so sljedeće knjige:

* Nov bukvar (u tablici kratki), sa nekoliko figura. Bukvar je na 16-ni na 32 str.

* Čitanka čerkovna. Pitomka ili pravila za politizm (malka Hristoitija) za djecata.

* Sravniteljna gramatika za starij, čerkovnij i novij Bolgarskij jazik, s zabjelježvanija i vrhu narje- čijata mu, od P. R. Slavejkova.

* Nedjelni i prazdični slova i poučenija, izvlečeni od tvorenijata na crkovni propovjednici, prva čest, na 8-ni 256. str.

* A. Bogorov u Beču štampa francuzko-bugarski i bugarsko-francuzki riečnik. Prva čest, francuzko-bogar- ska, stoji 8 cvancika a toliko isto i druga.

„Dragoljub.“

Narodne pesmi iz St. Vrazove zbirke.

Priobčuje F. Kočevar.

I. Sveta Marjeta in sv. Jurij orožnik.

Stoji, stoji velika vas,
Na konc' vasi je beli grad,
Na konc' gradú jezer globok,
Noter je neguden červ,
Neguden červ, lintvern hud.
Druz'ga ne pije, druž'ga ne jé,
Ko leško kri, leško meso.
Še so imali počedarijo,
De so mu en'ga človeka dajali.
Prišla je počredarija
Na žlahtniga gospoda
No na žlahtno gospo,
De pojde k jezer' globokimu,
De tam svoje življenje sklenil bo.
Vun bo prišal neguden červ,
Kdor bo tam, ga bo požerl!
Tako je rekel žlahtni gospod:
Peršla na naji je versta,
Al pojdeš ti, al pojdem jez
K jezer' globokimu?
Še to je rekla žlahtna gospá:
Nič se ne boj, žlahtni gospod!
Ne pojdeš ti, ne pojdem jez,
Dala bova Marjetico.
Tako je rekla žlahtna gospá:
Pojd gori, gori Marjetica,
Naprav' se kot nevestica!
Marjetica čisto nedolžna b'la,
Rada mačohe bogala.
Napravila se je k' nevestica,
Pa silno bila žalostna.

Šla je k jezer' globokimu,
Srečal jo je en stari mož,
Ljub svet Jurij orožnik.
Še je tako rekel star možic:
Kaj je teb', Marjetica,
Ker si silno žalostna?
Še je tako rekla Marjetica:
Usmil se tavžentkrat Bogu!
Godí se vselej tako,
K' otroci svoje matere nimajo.
Jez grem k jezer' globokimu,
Prišal bo neguden červ,
Ki bo mene tam požerl.
Še je tako rekel star možic
Oj ljub svet Jurij orožnik:
Nič se ne boj, Marjetica,
Šaj pojdem jez tudi s tabo!
Šla sta k jezer' globokimu,
Prišal je en neguden červ,
Neguden červ, lintvern hud.
Svet Jur je vzdignil desno roko,
Čez červa storil sveti križ;
Marjetica zdrasala pasec svoj
Vergla ga je červu na vrat.
Červ je tako močno zarjul,
De se je ves grad na kup razsul.
Zdaj premisli človek ti,
Kaj ena taka pregreha stri!
To nevošljivost stri,
De cel grad potopí.

Smešnica.

Dve uri v nemškem taboru.

14. dne t. m. je imelo nemško narodno društvo (deutscher Volksverein) svoj shod (tabor) v Schwend- nerjevem koliseju na Dunaji. Bilo jih je kakih 800 glav; pili in jedli so poprej; ob pol devetih zvečer so se razprave začele. Predsedoval je mestni odbornik Steudel, zapisnikar je bil dr. Schrank. Cesarski komisar je bil policijski komisar Kuzmanek. — Neki gosp. Metall prvi poprime besedo blizo tako-le: „Boj, ki ga danes začnemo (viharni pravoklici!) ni boj zoper katoliško vero; mi nočemo Kristusove podobe s stene vreči, mi se bojujemo le zoper predrznost cerkve. Cer- kev je državo ponižala za deklo. Za papeža nam ni mar. Cesar Jožef II. ni bil popoln liberalec; on si je hotel le samo katoliško cerkev podvreči. Mi presegamo Jožefovo gêslo. Papežev ogovor je le gnoj na polji svo- bode. Tako je!“ (Gromovit plosk.) — Za njim se sko- bacá na oder realkin učitelj Held. Ta mož je o nez- motljivosti papeževi marsikaj čvekal, kar ni imelo ne glave ne repa. Na vprašanje njegovo: „ali je Kristus kdaj rekel, da se papež nikoli ne moti?“ je zarenčalo več debelih glasov: „nikoli, nikoli ni tega rekel.“ Nekdaj so škofovski zbori — nadaljuje — si prisvojili „pravico nezmotljivosti“ in so jo držali 1000 let (in mož, ki tako neumno govori, je profesor realkin!!) Po tem pravi, da on le en sakrament pozná, in ta sakrament je krst; krst pa ne brani civilnega (svetnega) zakóna, ker pri krstu se ne obljubuje, da bo kdo krivoverec, ako ne sprejme vseh sakramentov. Nagovor papežev je govor srednjega veka, za kterege se sedanji čas ne briga.“ In tako je junak (Held) realkin še dalje otrobe vezal, dokler ni odra nastopil neki Masaidek, ki je s prav tankim glasom najpred bral nagovor papežev, in prebravši ga zaklical: „Škof rimski je govoril; škof rimski pričakuje odgovora od nas. (Strašno ploskanje.) Kaj smo Avstrijanci dozdej bili? Črnega Petra smo igrali; prismode smo bili; Rimu se moramo odpovedati.“ In z besedami: „v imenu kristjanstva, v imenu ljud- stva, v imenu Božjem (kajti glas ljudstva je glas Božji) strgam ta papežev nagovor“ — raztrga „Wien. Tagebl.“, v katerem je bil natisnjen papežev govor. (Divje plo- skanje in pravoklici delajo tak hrup, da se kolisej tresse; Masaidek odstopi.) Masaidek se še enkrat prikaže na odru, da se zahvali za pohvalo govora njegovega, ter dodá še te-le besede: „Mi gremo z ministerstvom, do- kler ono gré zoper jezuite. Pravo ljudsko ministerstvo ne pozná nobenega porazumljenja z Rimom.“ S tem odide in na oder stopi neki Pfeifer in tako-le govori: „Če je le en jud med 1000 ljudmi, ima on iste pravice kakor družih 999. Véra plava po zraku; kar verjamem, tega ne vem. Vera ne osvobodí človeka; le véda ga osvobodí. Mi demokrati stojimo na tleh vednosti.“ Po- tem udriha po duhovščini. „Vsakemu svoje! to je pravo, in potem pravu bi morali duhovne sežgati, ker oni so sežgali naše nasprotnike.“ Vendar jim govornik veliko- dušno prizanaša. „Vsakemu naj se pustí njegova vera, da izveličan postane po svoji šegi (façon); le vednost naj je glavarica v državi!“ (Gromovito ploskanje.) — Delavec Gross, ki potem besedo poprime, ni zado- voljen z novimi verskimi postavami; one so premalo svobodne. Dandanes stojimo tam, kjer smo stali 1811. leta. (Mar tudi v denarnih zadevah tako?) Mi delavci moramo kar naravnost in odkritosrčno reči, da nismo sè sedanjim ministerstvom nikakor zadovoljni, al o ver- skih zadevah ga moramo podpirati.“ — Za njim je stopil na oder cesarskemu komisarju neznan človek, ki je iz lista bral svoj govor poln psovk na duhovščino. — Komisar skuša izvedeti adresu tega govornika, a v na-

glici ne more družega izvedeti, kakor to, da mu je Fischer imé. Zato zahteva, da debata prestane za 10 minut, da izvé, kdo in kaj da je ta govornik. — Ko se razprava spet začne, stopi na oder neki Becker in sprva nekako zabavljivo cika na cesarskega komisarja, ker je sledil po imenu in stanu neznanega govornika, ter pravi: „Jez nisem delavec, tudi o zgodovini nič ne vem; jez sem učenec klasične filologije, in ker sem videl, da gospóska preží po neznanem govorniku, kar naravnost povem, da stanujem v predmestji Margaretha Nr. 3. Potem poje slavo Husu, Lutru in Urhu Huttenskemu. — Neki Dorsch: „Mi smo socijalni demokrati in gremo v viharnem koraku za ministerstvom našim v Rim. Preč s konkordatom!“ — Za njim začne govoriti dr. Kronawetter, dosleden in izveden mož; njegovo stališče je to, naj se cerkev popolnoma loči od države. Heldov abotni govor je dal na rešeto ostre kritike; potem pravi: država in cerkev ne morete ravnopravne biti, kajti, ako ste dve oblasti v prepiru, ne morete obé imeti prav. Dalje pravi: Kdor hoče biti katoličan, mora tudi papeža pripoznavati za vidljivega namestnika Kristusa; kdor tega ne veruje, ni katoličan. Papež pravo trdi, ko pravi, da stoji nad vsemi kralji. Kdor stoji na katoliškem stališču, ta mora tudi toliko pogumen biti, da pripoznava vse nasledke. Državni zbor je zmiraj rekel: „mi smo dobri katoličani.“ Meni se je ta beseda čudna zdela. Celó Mühlfeld je rekel, da je dober katoličan. To pa ni res. Kdor papeža ne pripoznava za namestnika Kristusovega, ta ni več katoličan, če tudi njegovo ime zapisano stoji v katoliških krstnih bukvah. Papež je moral tako govoriti, kakor je govoril; on nikakor ni mogel drugače govoriti; jez res ne umem, zakaj se ta ali uni spotikuje, da je tako govoril; on ne bi bil sveti oče, ako bi bil govoril drugače.“ — Ta govor je osupnil množico; drug družega je pogledal, ko se je dr. Kronawetter potegoval za papežev nagovor; vendar mu nihče ni drezal v besedo; toliko bolj gromovito pa je bilo spet potem ploskanje, ko so Brüsshaber, Ostwald, Perkopenko in Pfeifer mlatili po papeževem nagovoru. Po končanem besedovanju je prišlo do glasovanja. Enoglasno je bil sprejet protest zoper papežev nagovor. In s tem je bila burka pri kraju.

Mikavno je, da miren človek pokuka enkrat v take skupščine, v katerih brez vsega ozira tako imenovani „liberalci“ plat zvoná bijejo, da se vidi, kako se svet meša. Da vladi sami taka razuzdanost ne more po volji biti, to je gotovo; kajti slišati vse to, lahko jej na misel hodi starodavni pregovor: „danes unemu, jutri meni“!

Dopisi.

Iz Trsta. — Tistih homatij, ktere so poslednje „Novice“ omenile, še ni bilo z razuzdanostjo v petek konec. Še huje se je godilo potem v nedeljo, celó hudo pa v ponedeljek ponoči, ko sta dva ubita bila, mnogo pa je bilo ranjenih. Popisoval se je ta boj med meščani tržaškimi in slovenskimi okoličani zdaj tako zdaj drugač, da človek ni vedel, čegavo je pravo. Nas je veselilo le to, da noben popis se ni dotaknil poštenja Slovencev. Mestni tržaški odbor meče vso krivdo na policijo tržaško. Al drugač govori vladni dunajski list „Wien. Abendp.“, ki loči resnico od neresnice. On piše tako-le: V nedeljo po polnoči so šli k besedi čitalnice Rojanske povabljeni gostje domú skozi Trst; nesli so slovansko zastavo in peli slovenske pesmi. Mimo kavarne „Chiozza“ so večkrat zaklicali „živio cesar avstrijski!“ „živila Avstrija!“ Ti klici pa so razkačili nektare Lahóne („Italianissimi“ se jim na-

vadno pravi) tako, da so pridrli iz kavarne in gostilnice in začeli pretepati Slovence. Korenjaki slovenski pa zapodijo Lahóne v beg, in mir je bil. Drugo noč proti 10. uri se je zbrala okoli druge kavarne sila množica Lahonov in hujskala je množico s strastnimi govori. Zdaj pride vojaška policija in ž njo dva policijska uradnika. Več kot 1000 ljudi je pridrló zraven. Policija jih opominja, naj gredó domú; al zastonj je bila vsa lepa beseda, vse svarjenje. Iz neke gostilnice in iz Ritterjeve hiše so metali stekla, stole in drugo šaro na policijsko stražo. Sém ter tje poka puška. Mladega Parisi-a (sina trgovskega) so našli mrtvega; en podoficir je bil vstreljen, da je kmalu umrl. Cez pol ure je vendar obveljalo policiji, kateri se je pridružilo tudi nekoliko okoliške straže, da so zapodili drhal saksebi in je bilo nepokoja konec, ki se posihmal ni več ponovil. — Začela se je ostra preiskava. „Presse“ sama pravi, da vzrok vsemu temu nepokoju in boju ni bilo sovrašтво cerkveno, kakor se je izprva mislilo; ona sama pravi, in pritrjuje jej tudi „Wien. Abendp.“, da za tem grmom tiči ves drug zajec — in sicer Avstriji nasprotno lahonstvo. Gledé na to — piše „Politika“ — ostane baron Bach za zdaj še deželni glavar tržaški; ako bi ministerstvo zdaj Bacha odstavilo, kazalo bi svojo slabost Lahonom, ki bi se tem bolj vsedli visoko na konja. Se bojo li zdaj dunajski vladi odprle oči, da vidi, kdo je njen prijatelj, kdo ne? Edini klin v tisto prenapeto lahonstvo, ktero tudi hoče slovenske primorske dežele potopiti v Italijo, Slovenci so! Naj bi vlada sedanja popravila, kar je grešila prejšnja! Naj bi zvestim Slovincem ne dajala samo drobtinic, ki padajo z mize laške, ampak postavi naj jih popolnoma v narodne pravice, ki jim grejo. Straža okolice tržaške je sicer za zdaj ustavljena; menda jej ne bode žal za to službo.

Ravnokar beremo v „Triesterici“, da preteklo nedeljo dopoldne sta se dva kmeta iz okolice, ki sta prišla v mesto, komaj novega napada silovitih Lahonov rešila s tem, da sta bežala v neko bližnjo kosarno. Resnico govori „Pressini“ dopisnik, ki pravi, da razdraženost je ondi taka, da se Lahí ne upajo na kmete in kmetje ne v mesto.

Iz Vranskega. (Očitna zahvala častitemu gospodu rojaku v Londonu!) Dolžnost nam je velika, da v imenu vseh, za ktere ste si tako marljivo prizadevali poizvedeti oporoko Glavatičevo, se zahvalujem očitno. V sitnem delu, kteremu ste žrtovali veliko časa, pa gotovo tudi denarnih stroškov, ste se nam skazali iskrenega prijatelja. Ako Vi niste mógli naši reči sledú najti, ne bo ga najdel noben drug. Sprejmite za to domoljubno prizadevanje presrčno zahvalo!

Jožef Slivca, posestnik na Vranskem, v imenu vseh prizadetih.

Iz Suhe Krajne 16. julija. Š. — V Malem Korenu je včeraj popoldne strela ubila 3 pastirje, kateri so pod star hrast bežali, ko se je začelo hudo vreme. — Pretekli teden pa so v Brežovidulu volkovi, ki so tukajšnjemu blagu radi za petami, 7 kóz s paše odnesli; o 3 ni bilo ne sledú ne tirú, 4 pa je gospodar mrtve našel na Golemvrhu. Naj zraven teh nesreč dragim bralcem povem drugo veselejšo reč, na ktero sem zadel potovaje po Suhi Krajni. Naj bi bila izgled drugim! Od Zagrace pelje čez Ambrus kantonska cesta v Zvirče. Izdelana je ta cesta prav dobro; al čeravno imajo ljudje prav blizo dobrega posipa, vendar je grozno zanemarjena. Tri ure, dragi moj, se pelješ tako, da ti rebra pokajo. Le en sam kos — 27 sežnjev — je izvrstno dober, prav izgled, kakoršne naj bodo ceste. Na obéh koncih te lepe ceste ležita dva silna kamna, da od daleč misliš, da sta spominek morebiti kakošne bitke,